

İstanbul Üniversitesi Yayın No: 5128

ISSN: 1303-9407

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ
YAYINLARINDAN

ALMAN DİLİ
VE
EDEBİYATI
DERGİSİ
XXVIII

STUDIEN ZUR DEUTSCHEN SPRACHE UND LITERATUR

Herausgegeben von der
Abteilung für deutsche Sprache und Literatur
an der Philosophischen Fakultät
der Universität Istanbul

İSTANBUL – 2012/2

ALMAN DİLİ VE EDEBİYATI DERGİSİ 28: 2012/2
STUDIEN ZUR DEUTSCHEN SPRACHE UND LITERATUR 28: 2012/2

Yazı İşleri Sorumlusu:
Prof. Dr. Mahmut Karakuş

Yayın Kurulu:
Prof. Dr. Şeyda Ozil, Prof. Dr. Mahmut Karakuş, Doç. Dr. Canan Şenöz-Ayata,
Doç. Dr. Arzu Kunt, Doç. Dr. Ersel Kayaoğlu, Yard. Doç. Dr. Şebnem Sunar,
Yard Doç. Dr. Meral Oralış

Dizgi:
Doç. Dr. Ersel Kayaoğlu

ALMAN DİLİ VE EDEBİYATI DERGİSİ
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nın yayın organıdır.

ALMAN DİLİ VE EDEBİYATI DERGİSİ
hakemli bir dergidir.
Dergiye gönderilen ürünlerin yayınlanıp yayınlanmaması
hakemlerin kararına bağlıdır.

Hakemler:
Prof. Dr. Nazan Aksoy, Prof. Dr. Gürsel Aytaç, Doç. Dr. Nergis Daş-Pamukoğlu,
Prof. Dr. Gertrude Durusoy, Prof. Dr. Manfred Durzak, Prof. Dr. Kasım Eğitim,
Prof. Dr. Yadigar Eğitim, Prof. Dr. Zeynep Ergün, Prof. Dr. Sakine Eruz, Prof. Dr. Dikmen
Gürün, Prof. Dr. İbrahim İlkhan, Prof. Dr. Mahmut Karakuş, Prof. Dr. Nevzat Kaya, Prof.
Dr. Wolf König, Prof. Dr. Onur Bilge Kula, Prof. Dr. Nedret Kuran-Burçoğlu, Prof. Dr.
Turgay Kurultay, Prof. Dr. Nilüfer Kuruyazıcı, Prof. Dr. Norbert Mecklenburg, Prof. Dr.
Esra Melikoğlu, Prof. Dr. Güler Mungan, Prof. Dr. Şeyda Ozil, Prof. Dr. Yılmaz Özbek,
Prof. Dr. Kadriye Öztürk, Prof. Dr. Ali Osman Öztürk, Prof. Dr. Nuran Özyer, Prof. Dr.
Tülin Polat, Prof. Dr. Hüseyin Salihoğlu, Prof. Dr. Acar Sevim, Prof. Dr. Şârâ Sayın, Prof.
Dr. Zeynep Sayın, Doç. Dr. Canan-Şenöz-Ayata, Prof. Dr. Nilüfer Tapan, Doç. Dr. Zeki
Uslu, Prof. Dr. Vural Ülkü, Prof. Dr. Cemal Yıldız, Prof. Dr. Süleyman Yıldız, Prof. Dr.
Semahat Yüksel

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Ordu Cad. No. 196
34459 Beyazıt, İstanbul
<http://www.istanbul.edu.tr/edebiyat/edebiyat/dekanlik/dergi/ad/dergi.htm>
elektronik posta: almandil@istanbul.edu.tr

Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi ASOS index tarafından taranmaktadır.
<http://asosindex.com/journal-view?id=17>

İÇİNDEKİLER

Sunuş

Mahmut Karakuş

**Einführung in den Thementeil
Heinrich von Kleist zum 200. Todesjahr**
1-5

Hans-Christoph Graf v. Nayhauss

**Heinrich v. Kleists Enträtselung der Person am Beispiel der Exposition
seines Dramas *Prinz Friedrich von Homburg***
7-30

Ralph Szukala

**Kleists *Amphitryon* nach Molière als Vorspiel des deutsch-französischen
Gegensatzes im frühen 19. Jahrhundert**
31-54

Michael Hofmann

Kleists *Hermannsschlacht* in interkultureller Perspektive
55-70

Maria Brunner

**Identitäten im Prozess. Mimikry und Maskerade in Heinrich von Kleists
*Die Verlobung in St. Domingo***
71-96

Volker Hoffmann

**Die Aporien der Genieästhetik anhand der goethezeitlichen
Adoptionsfamilie. Kleists Erzählung *Der Findling* (1811) als Fortsetzung
von *Das Erdbeben in Chili* (1807-1810)**
97-108

Arif Ünal

Heinrich von Kleist'in Eserlerinde Hak ve Adalet
109-126

TANITMALAR

Canan Şenöz-Ayata

İstanbul ve St. Petersburg Arasında Bilimsel Köprü
St. Petersburg Ekonomi ve Finans Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı
Bölümü'nde Bilimsel Etkinlikler ve Kültürel İzlenimler
129-134

M. Sami Türk

Übersetzerische Begegnungen bei Hölderlin, Celan und Jandl -
Hölderlin, Celan ve Jandl'da Çeviri Karşılaşmaları Çalışması
135-137

Sunuş

Edebiyat bilimi alanındaki süreli yayımlar özel konulu sayılarında zaman zaman kendi araştırma alanlarının önemli isimlerinin doğum ya da ölüm yıldönümlerinde söz konusu isimlerin yapıtlarını değişik boyutlarıyla araştırmayı, bu yolla onları anmayı kendileri için bir görev olarak görürler. Böylece önem atfettikleri söz konusu kişileri anarlarken, Hans Robert Jauss'un *Literaturgeschichte als Provokation der Literaturwissenschaft* adlı eserindeki sözlerinden yola çıkılacak olursa (Jauss 1970:171ff.), aynı zamanda ilgili yayının yayımlandığı döneme ait birer alımlama belgesi olarak, adı geçen yazarın yapıtlarının alımlama tarihine katkıda bulunurlar. Dolayısı ile Jauss'ın anlayışıyla edebiyat tarihine de not düşmüş olurlar. Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi'nin elinizdeki sayısı da, 1811 yılında yaşamına kendi iradesiyle son vermiş olan, dolayısıyla ölümünün 200. yılı olan 2011'de öncelikle Almanya'da, ancak Almanya dışında da birçok platformda anılan Alman edebiyatının önemli isimlerinden Heinrich von Kleist'ı anmayı kendine bir görev saymıştır. Derginin, Kleist'ın yapıtlarına ayrılmış olan ana bölümünde altı makale ile yazarın yapıtları değişik boyutları ile irdelenmiştir. Derginin bu sayısında yer alan makalelerin yazarlarına bakıldığında, derginin uluslar arası niteliği bir kez daha kendini göstermektedir. Makalelerden biri bir Türk araştırmacıya, bir diğeri bir İtalyan araştırmacıya, kalan dördü ise Alman araştırmacılarına aittir. Söz konusu makaleler dışında dergide tematik bölüme giriş yazısı ile iki adet tanıtma yazısı yer almaktadır.

Heinrich von Kleist'ın yapıtları ile ilgili dergide yer alan makalelere bakıldığında, yazarın özellikle dram türünde yoğun bir etkinlik gösterdiği, bunun yanında 19. Yüzyılın önemli türlerinden olan uzunöykü alanında da önemli yapıtlar verdiği görülecektir. Dergide yer alan ilk makale Hans-Christoph Graf von Nayhauss'a aittir ve "Heinrich v. Kleists Enträtselung der Person am Beispiel der Exposition seines Dramas *Prinz Friedrich von Homburg*" başlığını taşımaktadır. Nayhauss çalışmasında, adı geçen dramın "Exposition" bölümünü mercek altına almakta ve söz konusu bölüm ile yapıtın amacı arasında ilişki kurmaktadır. Ralph Szukalla ise "Kleists *Amphitryon* nach Molière als Vorspiel des deutsch-französischen Gegensatzes im frühen 19. Jahrhundert" başlıklı çalışmasında yapıtın oluşma koşullarına değindikten sonra, söz konusu dönemde Molière'in yapıtında Fransız düşünce yapısının, Kleist'ın yapıtında ise Alman düşünce yapısının kendini dışa

verduğu görüşünün egemen olduğuna dikkat çeker. Michael Hofmann “Kleists *Hermannsschacht* in interkultureller Perspektive” başlıklı çalışmasında yine oluşum koşullarından hareketle, yapıtın ne ölçüde Alman ulusunu Fransız işgaline karşı harekete geçirmeye yönelik olduğunu tartışır. Maria Brunner “Identitäten im Prozess. Mimikry und Maskerade in Heinrich von Kleists *Die Verlobung in St. Domingo*” başlığını taşıyan makalesinde, yapıtın hangi ölçüde etnik ve cinsiyet söylemleriyle hesaplaştığını tartışır. Volker Hoffmann ise “Die Aporie der Genieästhetik anhand der goethezeitlichen Adoptionsfamilie. Kleists Erzählung *Der Findling* (1811) als Fortsetzung von *Das Erdbeben in Chili* (1807-1810)” başlıklı makalesinde ele aldığı her iki yapıtı da bireyin doğup büyüdüğü aile ile kendi kurduğu aile yapıları açısından irdeler. Ana bölümün son çalışması olan “Heinrich von Kleist’in Eserlerinde Hak ve Adalet” başlıklı makalesinde Arif Ünal Kleist’in eserlerinden yola çıkarak hak ve adalet kavramlarını tartışır.

Derginin tanıtımalar bölümünde iki tanıtma yazısı yer almaktadır. “İstanbul ve St. Petersburg Arasında Bilimsel Köprü. St. Petersburg Ekonomi ve Finans Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde Bilimsel Etkinlikler ve Kültürel İzlenimler” başlıklı tanıtma yazısında Canan Şenöz-Ayata, Mayıs 2012’de adı geçen üniversitede, anabilim dalımız ile söz konusu üniversitenin Alman Dili ve Edebiyatı birimi arasında gerçekleştirilebilecek işbirliklerini görüşmek üzere yapmış olduğu ziyaret ile ilgili izlenimlerini aktarmaktadır. “Übersetzerische Begegnungen bei Hölderlin, Celan und Jandl – Hölderlin, Celan ve Jandl’da Çeviri Karşılaştırmaları Çalışması, İstanbul, 03-04.05.2012” başlıklı ikinci ve son tanıtma yazısında M. Sami Türk, Mayıs 2012’de anabilim dalımızda gerçekleştirilen ve Viyana Üniversitesi’nden Peter Dr. Peter Waterhouse, çevirmen Erhan Altan’ın da katıldığı çeviri çalıştayı tanıtılmaktadır.

Yayın Kurulu adına
Prof. Dr. Mahmut Karakuş

「THEMENTEIL」